

Sygn. akt II Ca 650/15

POSTANOWIENIE

Dnia 31 sierpnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Monika Końska**

Sędziowie: **SO Cezary Klepacz (spr.)**

SO Barbara Dziewięcka

Protokolant: starszy protokolant sądowy Agnieszka Baran

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 sierpnia 2015 r. sprawy

z wniosku Z. A.

z udziałem: S. A., T. A. i L. S.

o dział spadku i podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawczyni od postanowienia Sądu Rejonowego w Skarżysku-Kamiennej z dnia 19 września 2014 r., sygn. akt I Ns 448/13

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w punktach:

- **1. (pierwszym) w ten sposób, że dokonać działu spadku po M. A., synu W. i R. oraz podziału majątku wspólnego M. A. i Z. A., zamiast działu spadku po M. A., synu W. i R.;**

- **2. (drugim) w całości i zasądzić od Z. A. na rzecz L. S. kwotę 5.174,88 (pięć tysięcy sto siedemdziesiąt cztery i 88/100) złotych tytułem zwrotu nakładów, płatną do 31 października 2015 r., z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w zapłacie,**

- **3. (trzecim) w całości i zasądzić na rzecz S. A. i T. A. spłaty w kwotach po 26.943,46 (dwadzieścia sześć tysięcy dziewięćset czterdzieści trzy i 46/100) od Z. A. i w kwotach po 15.082,18 (piętnaście tysięcy osiemdziesiąt dwa i 18/100) złotych od L. S., płatne do 31 sierpnia 2016 r., z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w zapłacie,**

- **4. (czwartym) w ten sposób, że wartość majątku podlegającego działowi ustalić na kwotę 336.205,12 (trzysta trzydzieści sześć tysięcy dwieście pięć i 12/100) złotych, zamiast na kwotę 341.380 złotych;**

2. oddalić apelację w pozostałej części;

3. przyznać od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Skarżysku-Kamiennej na rzecz kuratorów ustanowionych dla uczestników – adwokata G. M. i adwokata T. P. wynagrodzenia w kwotach po 1.476 (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć) złotych za udział w postępowaniu apelacyjnym;

4. orzec, że wnioskodawczyni i uczestnicy ponoszą koszty postępowania apelacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt II Ca 650/15

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 19 września 2014 r., sygn. akt I Ns 448/13, Sąd Rejonowy w Skarżysku-Kamiennej dokonał działu spadku po M. A., synu W. i R., na który składa się położona w miejscowości W., gminy Ł., nieruchomość składająca się z zabudowanej murowanym budynkiem mieszkalnym i budynkami gospodarczymi działki o powierzchni 0,38 ha, oznaczonej w ewidencji gruntów nr 135, niezabudowanej działki o powierzchni 0,67 ha, oznaczonej w ewidencji gruntów nr 124/1 i niezabudowanej działki o powierzchni 0,50 ha, oznaczonej w ewidencji gruntów nr 111/1, dla której to nieruchomości urządzona jest księga wieczysta nr (...), w ten sposób, że działkę nr (...) przyznał na wyłączną własność Z. A., a pozostałe działki – L. S. (pkt 1.). Zasadzono od Z. A. tytułem dopłaty na rzecz L. S. kwotę 29.210 zł, płatną w dwunastu miesięcznych ratach po 2.434,20 zł każda, z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat (pkt 2.), a tytułem spłaty na rzecz T. A. i S. A. – kwoty po 46.672,50 zł, płatne w terminie jednego roku od uprawomocnienia się postanowienia, z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w zapłacie (pkt 3.). Wartość majątku podlegającego działowi spadku Sąd ustalił na kwotę 341.380 zł, zaś opłatę – na kwotę 1.000 zł, która została w całości uiszczona (pkt 4.). Nakazano wnioskodawczyni wydanie na rzecz L. S. działek o numerach (...) – w terminie jednego miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia (pkt 5.). Przyznano od Skarbu Państwa na rzecz kuratorów ustanowionych dla uczestników wynagrodzenia w kwotach po 2.952 zł (pkt 6.). Odstąpiono od obciążania wnioskodawczyni i uczestników nieuiszczonymi kosztami sądowymi (pkt 7.). Sąd orzekł, że wnioskodawczyni i uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie (pkt 8.).

Sąd ten ustalił, że M. A. zmarł w marcu 2008 r., a spadek po nim, w tym gospodarstwo rolne, nabyli z mocy ustawy żona Z. A. oraz dzieci: L. S., S. A. i T. A. po $\frac{1}{4}$ części.

Spadkodawca, wspólnie z żoną, był współwłaścicielem, na zasadzie małżeńskiej wspólności ustawowej, nieruchomości rolnej, położonej w W., składającej się z działek o numerach ewidencyjnych: (...), dla której urządzona jest księga wieczysta nr (...).

Działka nr (...) zabudowana jest dwukondygnacyjnym budynkiem mieszkalnym i budynkami gospodarczymi. Jej wartość wynosi 296.190 zł, z czego suma 42.980 zł to nakłady L. S. na budynek mieszkalny.

Wartość całego majątku spadkowego wyraża się kwotą 341.380 zł, na którą składają się: wartość działki nr (...) – 269.190 zł, wartość działki nr (...) – 48.000 zł i działki nr (...) – 24.190 zł.

Wnioskodawczyni otrzymała działkę o wartości 269.190 zł, przenoszącej wartość jej udziału. Zobowiązana jest zatem do spłat na rzecz T. A. i S. A. w kwotach po 42.672,50 zł.

Wartość udziału L. S., która uzyskała działki o łącznej wartości 72.190 zł, wynosi 42.672,50 zł, a ponieważ poczyniła ona nakłady w kwocie 42.980 zł na nieruchomość, która przypadła wnioskodawczyni, należy jej się od T. A. kwota 29.210 zł (72.190 zł – 42.980 zł).

Apelację od tego orzeczenia złożyła wnioskodawczyni, która zaskarżyła postanowienie w całości i zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść orzeczenia oraz błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Wskazując na to, skarżąca wniosła o zmianę postanowienia poprzez przyznanie jej działek o numerach (...), zaś L. S. – działki nr (...), zasądzenie od Z. A. na rzecz L. S. dopłaty w kwocie 45 zł, a na rzecz pozostałych uczestników spłat w kwotach po 48.045 zł, płatnych w terminie jednego roku od uprawomocnienia się postanowienia, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

W uzasadnieniu apelacji podniesiono, że nie zostało wykazane w toku postępowania, iż L. S. poniosła nakłady na budynek mieszkalny usytuowany na działce nr (...), co oznacza, że wartość majątku podlegającego podziałowi wynosi 384.360 zł. Ponieważ wartość działki nr (...) odpowiada udziałowi L. S., to powinna otrzymać tylko tę nieruchomości. Ponadto wnioskodawczyni zarzuciła Sądowi dokonanie nierzetelnych wyliczeń.

Uczestniczka T. A. przyłączyła się do apelacji, zaś pozostali uczestnicy wnieśli o jej oddalenie (k.68ov.)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Na wstępie należy poczynić uwagę, że rozpoznawana sprawa dotyczy działu spadku po M. A., a ponieważ w skład tego spadku wchodzi udział we współwłasności nieruchomości, która stanowiła przedmiot wspólności ustawowej małżeńskiej spadkodawcy i Z. A., to sprawa ta obejmuje również podział majątku wspólnego tych osób (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 1972 r., III CZP 100/71, OSNC 1972/7-8/129 oraz postanowienia tego Sądu: z dnia 21 października 1998 r., II CKU 56/98, LEX nr 465995 i z dnia 9 maja 2003 r., V CKN 363/01, LEX nr 569117). Sąd zatem dokonuje działu spadku po M. A. oraz podziału majątku wspólnego M. A. i Z. A., co skutkuje odpowiednią zmianą punktu 1. zaskarżonego postanowienia na podstawie art. 386 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Z ustaleń Sądu pierwszej instancji wynika, że L. S. poczyniła nakłady na zajmowaną przez siebie część budynku, usytuowanego na działce nr (...), a także na jego części wspólne. Brak jednak określenia, które z tych nakładów były dokonane jeszcze za życia M. A., a które po jego śmierci. Ma to istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia, bowiem tylko te drugie podlegają rozliczeniu w niniejszym postępowaniu, jako poczynione przez jednego ze spadkobierców (art. 618 w zw. z art. 688 k.p.c.), w związku ze współnością majątku spadkowego (art. 1035 k.c.). Jeżeli uczestniczka poczyniła nakłady przed otwarciem spadku po ojcu, to jako osoba trzecia na majątek stanowiący wspólność ustawową jej rodziców. Nie ma zatem podstaw do rozpoznania jej żądania w niniejszym postępowaniu działowym.

Jak wyjaśniła L. S. (k.68ov.), po śmierci ojca dokonała ona jedynie nakładów na garaż. Sama wnioskodawczyni, słuchana informacyjnie na początku postępowania, przyznała (k.32), że jej córka poczyniła takie nakłady.

Mając to na względzie, należało uznać, że wartość nakładów uczestniczki na majątek spadkowy wynosi 5.174,88 zł (opinia biegłego P. S. – k.494-495, k.496-497 – poz. 1.-16. szczegółowej wyceny).

W związku z tym, zgodnie z art. 386 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., zmieniono zaskarżone postanowienie w punkcie 2. w całości i zasądzone od Z. A. na rzecz L. S. wymienioną kwotę tytułem zwrotu nakładów, określając jej płatność do 31 października 2015 r., z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w zapłacie.

Wartość nieruchomości wymienionych w pkt 1. zaskarżonego postanowienia wynosi 341.380 zł (wartość działki nr (...)) wraz ze znajdującymi się na niej budynkami – 269.190 zł, zgodnie z opinią biegłego P. S. – k.556, a nie jak wskazano w uzasadnieniu postanowienia 296.190 zł – k.628), pomniejszona zaś o wartość nakładów L. S. – 336.205,12 zł. Udział wnioskodawczyni we współwłasności wynosi $\frac{5}{8}$ części, zatem odpowiada kwocie 210.128,20 zł. Skoro zaś Z. A. otrzymuje nieruchomości o wartości 264.015,12 zł, to wyczerpuje ona w całości jej udział. Brak w takiej sytuacji podstaw do przyznania jej innej jeszcze nieruchomości.

Otrzymując zabudowaną działkę nr (...), Z. A. zobowiązana jest do spłat na rzecz S. Z. i T. A. w kwotach po 26.943,46 zł (264.015,12 zł – 210.128,20 zł = 53.886,92 zł : 2). Z kolei L. S. otrzymuje nieruchomości o łącznej wartości 72.190 zł, zaś jej udział we współwłasności ($\frac{1}{8}$ części) odpowiada kwocie 42.025,64 zł. Zobowiązana jest zatem do spłat na rzecz S. Z. i T. A. w kwotach po 15.082,18 zł (72.190 zł – 42.025,64 zł = 30.164,36 zł : 2).

Mając to na względzie, na podstawie art. 386 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., zmieniono zaskarżone postanowienie w pkt 3. poprzez zasądzenie wskazanych spłat od wnioskodawczyni i uczestniczki, przy zachowaniu określonego już przez Sąd Rejonowy terminu płatności i wymagalności odsetek ustawowych.

Skoro wartość majątku podlegającego działowi wynosi 336.205,12 zł, to odpowiedniej zmianie podlegało również rozstrzygnięcie zawarte w pkt 4. zaskarżonego postanowienia.

Oddalono apelację w pozostałej części, jako bezzasadną na podstawie art. 385 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Przyznano od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Skarżysku-Kamiennej na rzecz kuratorów ustanowionych dla uczestników: adwokata G. M. i adwokata T. P. wynagrodzenia w kwotach po 1.476 zł za udział w postępowaniu apelacyjnym, zgodnie z § 1 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2013 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz. U. z 2013 r., poz. 1476) oraz z § 13 ust. 1 pkt 1) i § 6 pkt 5, w zw. z § 9 pkt 3) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 461 z późn. zm.).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

SSO Barbara Dziewięcka SSO Monika Kośka SSO Cezary Klepacz

(...).